

9. Скальковський А. Історія Нової Січі або останнього Коша Запорозького / А. Скальковський. – Дніпропетровськ : Січ, 1994. – 678 с.
10. Смолій В. Українська державна ідея XVII–XVIII століть : проблеми формування, еволюції, реалізації / В. Смолій, В. Степанков. – К. : 1997. – 368 с.
11. Субтельний О. Мазепинці: Український сепаратизм на початку XVIII ст. / О. Субтельний. – К. : Либідь, 1994. – 240 с.
12. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII століття / Н. Яковенко. – К. : Генеза, 1997. – 312 с.

Ярешко Д. В. *Общественно-политическое состояние украинских земель конца XVII – начала XVIII века и его влияние на принятие Конституции Филипа Орлика.*

В статье рассматривается общественно-политическое положение украинских земель конца XVII – начала XVIII века и его влияние на написание “Договоров и постановлений” 1710 года. Особое внимание обращено на отношения между гетманом, старшиной и казачеством. Приведены аргументы в пользу появления “Конституции 1710 года” как отражение тогдашнего состояния общества.

Ключевые слова: “Договоры и постановления” 1710, Конституция, Иван Мазепа, Филипп Орлик, общественно-политическое положение.

Yareshko D. *Socio-political situation of the Ukrainian lands late XVII – early XVIII century and its influence on the writing of The Constitution of Pylyp Orlyk.*

In paper have been indicated the socio-political situation of the Ukrainian lands late XVII - early XVIII century and its influence on the writing of “Treaties and Covenants” of 1710 year special attention paid to the relationship between the hetman, officials and cossack. An argument in favor of a “Constitution of 1710” as a reflection of the state of contemporary society.

Key words: “Treaties and Covenants” of 1710 year, the Constitution, Ivan Mazepa, Pylyp Orlyk, the socio-political situation.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

УДК 35.077.7+342.922

Білозьоров Є. В., Кривицький Ю. В.
Національна академія внутрішніх справ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК УЧАСНИКІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

У статті розглянуто теоретичні та практичні аспекти реформування діяльності органів місцевого самоврядування як учасників адміністративного судочинства. Проаналізовано фактори, які впливають на підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання участі органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в адміністративному судочинстві. Особливу увагу приділено дослідженню напрямів вдосконалення діяльності цих суб'єктів як учасників адміністративного судочинства.

Ключові слова: адміністративне судочинство, органи місцевого самоврядування, адміністративно-правовий статус, учасники адміністративного судочинства, реформування, діяльність.

У державі, яка прагне стати демократичною та правовою, судова влада зобов'язана бути авторитетною, самостійною, незалежною та дієвою. Досягнути цього можливо лише за умови подальшого розвитку основних інститутів демократичної правової держави, реформування державного апарату загалом, і судової системи зокрема, розробки нормативно-правової бази, яка б чітко визначала порядок і межі взаємодії між різними гілками влади, підвищення правової та політичної культури громадян, забезпечення підтримки громадськістю державно-правових реформ. Утілення в життя більшості із зазначених вище пріоритетів стало можливим саме завдяки прийняттю Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) та створенню системи незалежних адміністративних судів, які відкрили шлях до утвердження якісно нової процесуальної форми судового контролю за публічним управлінням з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування [1, с. 1].

Разом з тим, на підставі аналізу сучасного стану правового забезпечення організації адміністративного судочинства за участю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб доводиться констатувати, що чинні нормативно-правові акти не в повній мірі відповідають принципам і нормам Конституції України та міжнародним стандартам; більшість адміністративно-процесуальних норм приймається поспіхом, без узгодження із зацікавленими органами та без урахування думки науковців, а тому вони існують недовго, до них часто вносять зміни. Через недостатню досконалість вітчизняного адміністративного права суддям, адвокатам, сторонам в адміністративних справах нині доводиться на собі відчувати складнощі застосування норм КАС України, виконання судових рішень, відновлення правового становища, яке існувало до відкриття провадження в адміністративній справі [2, с. 20].

З огляду на це, науковий інтерес представляє дослідження теоретичних і практичних аспектів реформування діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб як учасників адміністративного судочинства в Україні, що й становить мету цієї статті. Для її реалізації пропонується розв'язати такі завдання: по-перше, виокремити фактори, які впливають на підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання участі органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в адміністративному судочинстві; по-друге, визначити форми участі цих суб'єктів у справах адміністративної юрисдикції; по-третє, запропонувати конкретні напрями вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб як учасників адміністративного судочинства.

У загальному плані реформування діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в якості учасників адміністративного судочинства є самостійним напрямом судово-правової реформи, який характеризується специфічністю залежно від форми правосуддя та суб'єкта (в нашому випадку – органи місцевого самоврядування). При цьому порушена у статті проблематика тісно пов'язана з такою складовою конституційної реформи як муніципальна реформа, або реформа місцевого самоврядування [3; 4].

Вивченням загальнотеоретичних і галузевих аспектів реформування діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб як учасників адміністративного судочинства займалися такі вчені-правознавці як Г. Г. Абасов, В. Б. Авер'янов, О. В. Батанов, В. М. Бевзенко, Ю. П. Битяк, В. І. Борденюк, Е. Ф. Демський,

С. В. Ківалов, І. С. Козій, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, С. Г. Стеценко, Ю. М. Тодика та ін. Сучасний стан і перспективи розвитку адміністративної юстиції в Україні вимагають від науковців і практиків розробки нових та удосконалення вже існуючих теоретико-методологічних засад адміністративного судочинства, дослідження його основних інститутів, удосконалення нормативно-правового забезпечення розгляду адміністративними судами публічно-правових спорів.

Так, в юридичній літературі в якості напрямів удосконалення КАС України виокремлюють: по-перше, розширення системи принципів адміністративного судочинства; по-друге, вдосконалення меж предметної, інституційної та територіальної підсудності; по-третє, вдосконалення норм права, які сприятимуть оперативності розгляду адміністративних справ; по-четверте, збільшення обсягу процесуальних прав та обов'язків окремих суб'єктів адміністративного процесу (наприклад, прокурора, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, неповнолітніх); по-п'яте, вдосконалення розгляду справ у першій, апеляційній і касаційній інстанціях [5, с. 129]. Зауважимо, що ці напрями вдосконалення адміністративного судочинства мають безпосереднє відношення до визначення стратегічних шляхів покращення адміністративно-правового регулювання участі органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб при вирішенні справ адміністративної юрисдикції.

Діяльність адміністративних судів, чие першочергове завдання полягає в забезпеченні захисту прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин, має стати гарантом дотримання законності в цій сфері. Ефективність діяльності адміністративних судів безпосередньо залежить від досконалості процесуальних норм, передусім тих, що визначають статус сторін в адміністративному судочинстві. Усі інститути адміністративного судочинства формуються та розвиваються з урахуванням специфіки суб'єктного складу спорів, які становлять юрисдикцію адміністративних судів [6, с. 1].

Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб як учасників у справах адміністративної юрисдикції відображає законодавчо встановлену систему елементів, що визначають юридичний зв'язок між ними, адміністративним судом та іншими учасниками адміністративного процесу. Процесуальні права та обов'язки як елементи, що пов'язані між собою, складають зміст адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у справах адміністративної юрисдикції. Органи місцевого самоврядування наділені адміністративною процесуальною правосуб'єктністю. Це пов'язано зі здійсненням ними публічно-владних повноважень у різних сферах суспільного та державного життя.

В адміністративному судочинстві України участь органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб виражатися в таких формах як: 1) сторони (позивача або відповідача); 2) третьої особи; 3) процесуального представника; 4) свідка чи експерта; 5) скаржника в апеляційному, касаційному провадженнях, провадженні за винятковими обставинами та заявника у провадженні за нововиявленими обставинами. Найпоширенішою процесуальною формою участі органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в адміністративному

судочинстві є їх залучення до адміністративної справи як відповідача [7, с. 420]. Наявність владних повноважень пов'язана зі здійсненням органами місцевого самоврядування та їх суб'єктами владних управлінських функцій у різних сферах життя територіальної громади, вчиненням юридично-владних дій і прийняттям обов'язкових до виконання рішень. Попри здійснення повноважень місцевого самоврядування різними за організаційною природою суб'єктами та органами, кожен з них, у разі оскарження його актів, дій чи бездіяльності до суду та у випадку відкриття провадження у справі, набуває та реалізує статус суб'єкта владних повноважень як відповідача у справі адміністративної юрисдикції.

Водночас органи місцевого самоврядування та їх суб'єкти можуть також клопотати про порушення в адміністративному суді справи, виступаючи позивачем. Однак аналіз законодавства, яке регулює їх участь в адміністративному судочинстві, надає підстави вченим-юристам (В. М. Бевзенко, О. М. Андруневчин та інші) стверджувати про суперечливість і неузгодженість деяких норм під час здійснення органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами адміністративної процесуальної правосуб'єктності позивача. Ними обґрунтовується думка про те, що процесуально-правова можливість органів місцевого самоврядування звертатися до адміністративного суду із заявою про обмеження конституційного права жителів територіальної громади, об'єднаних у місцеве самоврядування, спотворює основне призначення, головну ідею місцевого самоврядування – захист і вирішення питань місцевого значення. Також суперечливим видається наділення органів місцевого самоврядування правом звертатися до адміністративного суду з позовом до самих же учасників місцевого самоврядування [7, с. 421; 8, с. 12]. Як наслідок, із КАС України пропонується вилучити всі норми, які передбачають можливість органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб звертатися до адміністративних судів із позовом до фізичних чи юридичних осіб, які не є суб'єктами владних повноважень, оскільки це суперечить основному завданню адміністративного судочинства [7, с. 422; 8, с. 15].

Таким чином, має місце невідповідність окремих адміністративно-процесуальних норм (ст. ст. 50, 172, 173, 174, 175, 176, 182, 183¹) іншим нормам КАС України, а саме: ч. 2 та 3 ст. 2 КАС України, яка полягає в тому, що у ст. 2 цього Кодексу основним завданням проголошується захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від суб'єктів владних повноважень. Проте в наступних нормах КАС України, всупереч проголошеному завданню адміністративного судочинства, суб'єктам владних повноважень надано можливість звертатися до адміністративного суду з позовною заявою щодо фізичних, юридичних осіб, суб'єктів, які не наділені владними повноваженнями. Тож цілком обґрунтованим й науково доведеним визнається висновок про те, що можливість подання суб'єктом владних повноважень, у тому числі органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами, адміністративного позову суперечить основному призначенню адміністративного судочинства та адміністративної юстиції в цілому.

Відповідно до нашої позиції набуття статусу позивача – органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами або заявника в адміністративному судочинстві є результатом реалізації їх обов'язку звернутися до адміністративного суду у встановлених законом випадках. При цьому перелік справ за зверненням органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в адміністративному

судочинстві постійно розширюється, що, з одного боку, збільшує навантаження на адміністративні суди, а з іншого – ускладнює виконання органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами покладених на них функцій. Позитивним моментом віднесення такої категорії справ до юрисдикції адміністративного суду є створення додаткових механізмів захисту інтересів приватної особи у сфері публічного управління, адже мова йде про застосування значних обмежуючих заходів. З огляду на це, досягти балансу між інтересами приватної особи та можливостями органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб здійснювати свої функції можна шляхом перегляду підстав звернення останніх до адміністративного суду. З цією метою доречно закріпити в КАС України право звернення органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб із позовом до приватної особи лише у випадках наявності її письмових заперечень проти висунутих вимог.

Окрім того, досить поширеною правотворчою помилкою під час закріплення норм КАС України є невідповідність назви структурної одиниці цього кодифікованого нормативно-правового акта, де останні розміщуються, їх змісту. Наприклад, варто вказати на невідповідність змісту ст. 51 КАС України її назві. Незважаючи на те, що в заголовку вказаної статті й заявлено про “Права та обов’язки сторін”, які поширюються на органи місцевого самоврядування та їх посадових осіб, однак у її змісті про жоден обов’язок не йдеться. У зв’язку з цим назву ст. 51 КАС України необхідно змінити на “Права сторін”.

Враховання статусу суб’єкта владних повноважень при формулюванні особливостей процесуального становища сторін адміністративного процесу має бути вираженим у конкретних процесуальних інститутах. У КАС України врегульовано механізм забезпечення прав та інтересів сторін у справі адміністративної юрисдикції, який складається з адміністративних процесуальних засобів захисту відповідних прав та інтересів у процесі розгляду справи адміністративної юрисдикції. Процесуальні засоби, за допомогою яких сторони реалізують можливості здійснення, охорони й захисту своїх прав та інтересів, є різними. Причому заперечення органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб як відповідача у справі адміністративної юрисдикції, – це один із процесуальних засобів захисту їх прав та інтересів, який становить передбачене нормами КАС України спростування вимог і доводів позивача, викладене в окремому процесуальному документі, та може бути як матеріального, так і процесуального характерів. Законодавець, закріпивши у КАС України лише таку форму процесуального захисту прав відповідача від адміністративного позову як заперечення та не визначивши право пред’являти зустрічний позов, позбавив відповідача у справах адміністративної юрисдикції реалізовувати повною мірою процесуальні засоби захисту від позову, які відомі науці та практиці. У зв’язку з цим необхідно вдосконалити норми КАС України, які покликані виступати гарантією захисту прав та інтересів відповідача, зокрема щодо його права на зустрічний адміністративний позов. Таким чином, процесуальними засобами захисту прав та інтересів органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб як відповідача у справах адміністративної юрисдикції повинні бути заперечення проти позову та зустрічний позов. Відсутність у КАС України права відповідача (в нашому випадку – органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб) на зустрічний позов є прогалиною щодо права сторони на судовий захист від претензій позивача, яку

можливо виправити шляхом внесення відповідних змін до цього Кодексу.

Інше проблемне питання, пов'язане з підсудністю адміністративних справ за участю органів місцевого самоврядування. Так, якщо порушення правил територіальної підсудності виявлено під час судового розгляду, законодавець не встановлює будь-яких обмежень чи заборон щодо відкриття провадження в адміністративній справі (ст. 107 КАС України), залишення позовної заяви без руху (ст. 108 КАС України), відмови у відкритті провадження в адміністративній справі (ст. 109 КАС України), залишення позовної заяви без розгляду (ст. 155 КАС України), зупинення провадження у справі (ст. 156 КАС України), закриття провадження у справі (ст. 157 КАС України) тощо. Законодавець вважає, що рівень суду належний і суд може (повинен) завершити розгляд справи та ухвалити судові рішення по суті спору. Правила територіальної підсудності передбачають достатньо підстав альтернативного вибору місця розгляду справи, які на зміст рішення не впливають. Тому на теперішній час, на жаль, і в цивільному, і в господарському, і в адміністративному судочинстві мають місце випадки, коли справи за участю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб розглядаються судами далеко за межами місцезнаходження, проживання, перебування відповідача, позивача, третіх осіб тощо. Такий стан, по-перше, створює додаткові незручності, в першу чергу, для однієї із сторін; по-друге, сприяє розвитку корупції в судовій системі, пошуку "свого" судді для вирішення справи. Згідно з міркуваннями Е.Ф. Демського доречним було б доповнити ст. 155 КАС України нормою, яка б передбачала в таких випадках залишення заяви без розгляду, а ст. 204 КАС України – нормою, яка б скасовувала судові рішення, прийняте з порушенням правил територіальної підсудності й направлення адміністративної справи на новий розгляд до суду відповідно до територіальної підсудності [9, с. 289-290].

У свою чергу О. В. Муза зазначає, що ч. 2 ст. 21 КАС України передбачає право заявляти в одному провадженні вимоги про відшкодування шкоди, заподіяної протиправними рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень разом з вимогою вирішити публічно-правовий спір. Разом з тим, КАС України не передбачає право суб'єкта владних повноважень, зокрема органу місцевого самоврядування, заявити позов про відшкодування шкоди в порядку регресу до посадових і службових осіб, відповідальних за видання протиправних рішень, вчинення незаконних дій чи допущення бездіяльності [5, с. 122]. При цьому сутність адміністративно-правової охорони та захисту прав місцевого самоврядування полягає в тому, що вони спрямовані не стільки на визнання незаконності рішення, дій чи бездіяльності, скільки на відновлення права користуватися певними соціальними благами або спонукання суб'єктів владних повноважень щодо забезпечення сприянню в реалізації цього права (наприклад, реалізації права на об'єднання, вільний доступ до служби в органах місцевого самоврядування тощо) [10, с. 142].

Привертає увагу пропозиція Г. Г. Абасова розмежувати компетенцію адміністративних судів і Конституційного Суду України шляхом внесення до ст. 171 КАС України зміни про те, що в адміністративному порядку повинні розглядатися справи щодо оскарження законності та відповідності нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування правовим актам вищої юридичної сили (окрім Конституції України), оскільки остання є актом найвищої юридичної сили і перевірку

будь-яких актів у державі на предмет відповідності їй повинен здійснювати виключно орган конституційної юрисдикції, а не інший судовий орган [10, с. 145]. Роль судів у гарантуванні прав місцевого самоврядування останнім часом дедалі зростає, особливо із впровадженням адміністративної юстиції, хоча й потребує подальшого реформування. Проте саме судові органи покликані охороняти та захищати права місцевого самоврядування, припиняти порушені права та відновлювати їх шляхом спонукання суб'єктів до виконання належних їм обов'язків. Ефективність відповідної діяльності судів залежить від авторитету правосуддя, реальної незалежності судів, взаємовідносин з іншими гілками влади [10, с. 146].

Отже, на підставі розглянутого вище можна зробити такі висновки:

1. На сучасному етапі реформування адміністративного судочинства в Україні особливого значення набуває питання вдосконалення його адміністративно-правового регулювання за участю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб. Підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання порядку та форм участі органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в адміністративному судочинстві залежить від таких чинників: по-перше, покращення адміністративно-правового забезпечення вітчизняного адміністративного судочинства в цілому; по-друге, розбудови та оновлення конституційно-правових і адміністративно-правових засад функціонування інститутів місцевого самоврядування в контексті децентралізації публічної влади; по-третє, вдосконалення адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб як учасників у справах адміністративної юрисдикції.

2. Участь органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в адміністративному судочинстві виражається в різних формах. Найпоширенішою формою участі органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в адміністративному судочинстві є їх залучення до справи в якості відповідача. Водночас здійснення органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами адміністративної процесуальної правосуб'єктності позивача суперечить завданням адміністративного судочинства (ч. 1 ст. 2 КАС України).

3. Проаналізовані термінологічні й змістові неузгодженості в нормах КАС України надають підстави для висновків про необхідність внесення низки законодавчих змін, зокрема стосовно взаємокореляції завдання адміністративного судочинства й адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб в якості позивача, інститутів підсудності, співучасті, представництва, виконання рішень адміністративних судів, а також засобів захисту прав та інтересів органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб (загальні й особливі процесуальні повноваження, заперечення та зустрічний позов). Внесення в чинне законодавство окреслених вище змін сприяло б не лише формуванню єдиного поняттєво-категоріального апарату КАС України, але й належному рівню правового забезпечення реалізації органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами статусу учасника у справах адміністративної юрисдикції.

Використані джерела:

1. *Дорош В. С.* Адміністративно-правове регулювання організації адміністративного судочинства в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право" / В. С. Дорош. – К., 2012. – 20 с.

2. Бевзенко В. М. Сучасні тенденції вітчизняного адміністративного права й адміністративного процесу / В. М. Бевзенко // Адміністративний процес: сучасний стан та шляхи вдосконалення : мат. круглого столу (м. Запоріжжя, 10 груд. 2013 р.) / за ред. В. М. Огаренка, А. О. Монаєнка та ін. – Запоріжжя : КПУ, 2013. – С. 18 – 21.
3. Нікош Г. Реформа місцевого самоврядування в Україні : звіт про результати публічних консультацій / Г. Нікош, І. Пресняков, В. Чумак. – К. : Віпол, 2008. – 70 с.
4. Реформа місцевого самоврядування в Україні (історія, стан, перспективи) / концеп., упоряд. та наук. ред. С. Панцира. – К. : Фонд “Європа ХХІ”, 2011. – 228 с.
5. Муза О. В. Адміністративна юстиція в Україні: стан та перспективи розвитку : [монографія] / О. В. Муза ; Ін-т законодавства ВР України ; за заг. ред. Н. Р. Нижник. – К. : Четверта хвиля, 2011. – 136 с.
6. Топор І. В. Теоретико-правова характеристика процесуального статусу сторін в адміністративному судочинстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” / І. В. Топор. – Одеса, 2014. – 23 с.
7. Бевзенко В. М. Участь в адміністративному судочинстві України суб’єктів владних повноважень: правові засади, підстави та форми : [монографія] / В. М. Бевзенко. – К. : Прецедент, 2010. – 475 с.
8. Андруневчин О. М. Суб’єкти адміністративного судочинства України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” / О. М. Андруневчин. – Львів, 2012. – 20 с.
9. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 496 с.
10. Абасов Г. Г. Гарантії прав місцевого самоврядування в Україні: актуальні проблеми теорії та практики : [монографія] / Г. Г. Абасов ; відп. ред. Ю. С. Шемшученко. – 2-ге вид., доповн. – К. : Юридична думка, 2013. – 304 с.

Белозеров Е. В., Кривицкий Ю. В. Теоретические и практические аспекты реформирования деятельности органов местного самоуправления как участников административного судопроизводства в Украине.

В статье рассмотрены теоретические и практические аспекты реформирования деятельности органов местного самоуправления как участников административного судопроизводства. Проанализированы факторы, которые влияют на повышение эффективности административно-правового регулирования участия органов местного самоуправления и их должностных лиц в административном судопроизводстве. Особенное внимание уделено исследованию направлений совершенствования деятельности этих субъектов как участников административного судопроизводства.

Ключевые слова: административное судопроизводство, органы местного самоуправления, административно-правовой статус, участники административного судопроизводства, реформирования, деятельность.

Belozerov E., Krivitskiy Y. Theoretical and practical aspects of reforming of activity of local governments as participants of administrative legal proceedings are considered in Ukraine.

In article theoretical and practical aspects of reforming of activity of local governments as participants of administrative legal proceedings are considered. Factors which influence increase of efficiency of administrative and legal regulation of participation of local governments and their officials in administrative legal proceedings are analysed. The special attention is paid to research of the directions of improvement of activity of these subjects as participants of administrative legal proceedings.

Key words: administrative legal proceedings, local governments, administrative legal status, participants of administrative legal proceedings, reforming, activity.